

SURİYELİ MÜLTECİLERİN EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ

Mehmet Ali Atiker İmam Hatip Ortaokulu Erasmus (PROJE NO 219-1-TR01-KA101-064444) projesi kapsamında okulumuzda öğrenim görmekte olan Suriyeli öğrencilerin hem sorunlarını belirlemek hem de öğretmenlerimizin öneri ve görüşlerini almak amacıyla projemizin hareketlilik öncesinde öğretmenlerimize SEYÖG (Suriyeli Mültecilerin Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği) ölçme aracı uygulamıştık. Aynı ölçme aracını proje hareketliliğinden sonra öğretmenlerimize tekrar uyguladık. Ölçme aracı 5'li likert tipinde olup ölçek maddeleri Hiçbir Zaman (1), Nadiren (2), Bazen (3), Çoğu Zaman (4), Her Zaman (5) sıklarından biri işaretlenmek suretiyle cevaplanmıştır. Bazı madde grupları ise Hiçbir Şekilde Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Kısmen Katılıyorum (3), Katılıyorum (4), Kesinlikle Katılıyorum (5) sıklarından biri işaretlenmek suretiyle cevaplanmıştır. Anket formumuzu cevaplayan 19 öğretmenimizin verdiği yanıtlardan çıkan sonuçlar ve analizleri aşağıda tablolar yardımıyla gösterilmiştir.

Tablo 1: Sınıftaki mülteci çocuklarda görülen sorunlar

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Zaman (1)		Nadiren (3)		Bazen (3)		Çoğu Zaman (4)		Her Zaman (5)		Ortalama x	Standart Sapma S
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	Dil problemleri	1	5,3	4	21,1	3	15,8	5	26,3	6	31,6	3,58	1,305
2	Okula uyum problemleri	1	5,3	2	10,5	4	21,1	9	47,4	3	15,8	3,58	1,071
3	Kendini ifade etmede güçlük	1	5,3	1	5,3	4	21,1	7	36,8	6	31,6	3,84	1,119
4	Şiddet eğilimli olma	1	5,3	2	10,5	8	42,1	2	10,5	6	31,6	3,53	1,219
5	Duygusal sorunlar	2	10,5	3	15,8	3	15,8	7	36,8	4	21,1	3,42	1,305
6	Arkadaşlık kurmada problem	2	10,5	2	10,5	3	15,8	5	26,3	7	36,8	3,68	1,376
7	Algılama güçlüğü	1	5,3	2	10,5	5	26,3	8	42,1	3	15,8	3,53	1,073
8	Sayısal becerilerde yetersizlik	1	5,3	3	15,8	5	26,3	7	36,8	3	15,8	3,42	1,121
9	Fiziksel büyümede gerilik	2	10,5	3	15,8	2	10,5	7	36,8	5	26,3	3,53	1,349

Hareketlilik öncesinde uyguladığımız ölçme aracından elde ettiğimiz verilerde öğretmenlerimizin sınıf ortamında Suriyeli öğrencilerimizde gördükleri en büyük problemin %73,68 oranla arkadaşlık kurmada yaşandığını ifade etmiştik. Diğer taraftan şiddet eğilimi %68,42 her zaman görülen bir problem olarak işaretlenmişti. Okula uyum problemlerinin çoğu zaman görülme oranı ise aynı şekilde %68,42 olarak saptanmıştı. Diğer maddelerde de gerek ortalamanın gerek yüzdelik puanların yüksek olduğunu görmüştük.

Hareketlilik sonrası elde ettiğimiz veriler Tablo 1'de gösterilmiştir. Sınıf ortamlarında yaşanan problemlerde hareketlilik öncesine göre kayda değer bir iyileşmenin olduğu görülmektedir. Buna göre arkadaşlık kurmada her zaman sorun yaşandığını ifade edenlerin oranı %36,8, çoğu zaman yaşandığını ifade edenlerin oranı %26,3 olmuştur. Okula uyum problemlerinin çoğu zaman görülme oranı ise %68,42'den %47,2'ye düşmüştür. Şiddet eğilimli olma sorununun ise her zaman görülme oranı %31,6 olarak bulunmuştur. Böylece şiddet eğiliminin bazen görüldüğü %42,1 oranında tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar neticesinde şiddetin her zaman görülen bir problem olmaktan çıktığı anlaşılmaktadır.

Tablo 2: Mülteci çocuklara yönelik yapılan sınıf düzenlemesi ve ortamın çocuğa uygunluğu

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Şekilde Katılmıyorum (1)		Katılmıyorum (2)		Kısmen Katılmıyorum (3)		Katılıyorum (4)		Kesinlikle Katılıyorum (5)		Ortalama	Standart Sapma
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
10	Herhangi bir düzenleme yok	2	10,5	5	26,3	5	26,3	3	15,8	4	21,1	3,11	1,329
11	Sınıfı görsellerle zenginleştirme yok	4	21,1	6	31,6	1	5,3	4	21,1	4	21,1	2,89	1,524
12	Materyal eksikliğinden dolayı düzenleme yok	4	21,1	5	26,3	3	15,8			7	36,8	3,05	1,649
13	Kültürlerini ifade etmeleri için fırsat sunma imkânı yok	1	5,3	4	21,1	2	10,5	8	42,1	4	21,1	3,53	1,219
14	Çocuğun seviyesine uygun okumalar yok	2	10,5	5	26,3	1	5,3	4	21,1	7	36,8	3,47	1,504
15	Çocukla birebir çalışma yok	4	21,1	5	26,3	4	21,1	5	26,3	1	5,3	2,68	1,25
16	Sınıf düzenleme ihtiyacı duymuyor	3	15,8	7	36,8	2	10,5	2	10,5	5	26,3	2,95	1,508

Hareketlilik öncesinde sınıf düzenlemelerinin ve ortamlarının Suriyeli öğrencilerimize uygun hale getirilmesi konusunda, materyal eksikliğinden dolayı öğretmenlerimizin çoğunluğunun %63,2 oranında hiçbir şekilde düzenleme yapamadığını tespit etmiştik. Aynı şekilde öğrencilerin seviyelerine uygun okumalar %68,4 oranla hiçbir şekilde yapılamamaktaydı.

Hareketlilik sonrası elde ettiğimiz verileri gösteren Tablo 2 incelendiğinde materyal eksikliğinden dolayı sınıf ortamında düzenleme yapılamadığı fikrine katılan öğretmenlerin oranında ciddi bir düşüş sağlanmıştır. Buna göre kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı %36,8 olmuştur. Aynı sonuç öğrencilerin seviyelerine uygun okumalarda da gerçekleşmiştir. Bu durum öğretmenlerin hareketlilik sonrası yapılan faaliyetlerle sınıf ortamlarındaki etkinliğini artırdığını göstermesi bakımından önemlidir. Diğer maddelerde de kayda değer gelişmeler elde edilmiştir.

Tablo 3: Okullarda uygulanan eğitim müfredatının mülteci çocuklara uygun olma durumu

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Şekilde Katılmıyorum (1)		Katılmıyorum (2)		Kısmen Katılmıyorum (3)		Katılıyorum (4)		Kesinlikle Katılıyorum (5)		Ortalama	Standart Sapma
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
17	Mülteci çocukların eğitimine uygun bir müfredat değil	2	10,5	3	15,8			7	36,8	7	36,8	3,74	1,408
18	Yeterli değil, dil sorununa odaklanmalı	3	15,8	3	15,8			4	21,1	9	47,4	3,68	1,6

19	Yetersiz, Aile eğitimi içermeli	3	15,8	5	26,3	4	21,1			7	36,8	3,16	1,573
20	Yetersiz, Uyum problemlerini çözmeli	3	15,8	3	15,8			3	15,8	10	52,6	3,74	1,628

Hareketlilik öncesinde öğretmenlerimizden okullarda uygulanan eğitim müfredatının Suriyeli öğrencilerimize uygun olmadığına kesinlikle katılanların oranı %52,6'ydı. Hareketlilik sonrası Tablo 3'te görüleceği üzere bu oran 36,8 olarak bulunmuştur.

Aynı şekilde hareketlilik öncesinde dil sorununa odaklanmalı, yeterli değil fikrine kesinlikle katılanların oranı %63,2 iken hareketlilik sonrası bu oran 47,4 olmuştur. Buna göre hareketlilik sonrası faaliyetler öğrencilerimizin dil gelişimine katkı sağlamıştır. Öğretmenlerin fikrindeki değişme bunun bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir. Diğer maddeler incelendiğinde de önemli gelişmelerin kaydedildiği görülecektir.

Tablo 4: Mülteci çocuklara eğitim vermeye engel durumlar

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Zaman (1)		Nadiren (3)		Bazen (3)		Çoğu Zaman (4)		Her Zaman (5)		Ortalama x	Standart Sapma S
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
21	Dil problemi	3	15,8	3	15,8	2	10,5	7	36,8	4	21,1	3,32	1,416
22	Öğretmene konuyla ilgili eğitim ve destek verilmemesi	3	15,8	6	31,6	6	31,6	1	5,3	3	15,8	2,74	1,284
23	Çocukların isteksizliği (Öğrenmeye kapalı olmaları)	2	10,5	4	21,1			9	47,4	4	21,1	3,47	1,349
24	Aile katılımının olmaması	2	10,5	4	21,1	1	5,3	3	15,8	9	47,4	3,68	1,529
25	Kültürel farklılık	2	10,5	4	21,1	5	26,3	8	42,1			3	1,054
26	Çocuğun devamsızlığı	1	5,3	3	15,8	2	10,5	6	31,6	7	36,8	3,79	1,273
27	Öğretmenin kendini yetersiz hissetmesi	2	10,5	3	15,8	2	10,5	10	52,6	2	10,5	3,37	1,212
28	Yardımcı, tercümanın olmaması	2	10,5	5	26,3	5	26,3	1	5,3	6	31,6	3,21	1,437

Hareketlilik öncesi Suriyeli mülteci öğrencilerimizin Türkçeyi iyi derecede konuşup anlama problemi çoğu zaman %68,4 oranındayken hareketlilik sonrası bu oran Tablo 4'ten anlaşılacağı üzere %36,8 olarak bulunmuştur. Hareketlilik öncesi okul aile iş birliği anlamında aile katılımının olmaması %63,2 oranında her zaman sorun olarak değerlendirilirken hareketlilik sonrası bu oran 47,4 olarak bulunmuştur.

Kültürel farklılıkların problem olma oranı ise daha önce her zaman %68,2 olarak ifade edilmişti. Hareketlilik sonrası bu oran %42,1 olmuştur. Bu durum bize hareketlilik sonrası dil probleminde önemli gelişmelerin kaydedildiğini, eğitime engel durumların hareketlilik öncesine göre daha az yaşandığını göstermesi bakımından önemlidir.

Tablo 5: Mülteci çocukların sergiledikleri sosyal duygusal problemler

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Zaman (1)		Nadiren (3)		Bazen (3)		Çoğu Zaman (4)		Her Zaman (5)		Ortalama	Standart Sapma
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
29	Kavgacı ve agresif davranışlar	3	15,8	5	26,3	4	21,1			7	36,8	3,16	1,573
30	Öfke davranışı	2	10,5	4	21,1	2	10,5	3	15,8	8	42,1	3,58	1,502
31	Korku ve kaygı davranışları	3	15,8	4	21,1			7	36,8	5	26,3	3,37	1,499
32	Sosyal duygusal problemler	2	10,5	3	15,8	2	10,5	6	31,6	6	31,6	3,58	1,387
33	Uyum sorunu	1	5,3	4	21,1	3	15,8	7	36,8	4	21,1	3,47	1,219
34	Depresif ruh hali	1	5,3	3	15,8	9	47,4	4	21,1	2	10,5	3,16	1,015
35	Bencillik, paylaşmama	3	15,8	3	15,8	1	5,3	6	31,6	6	31,6	3,47	1,504

Hareketlilik öncesi göre öfke davranışı %68,4 oranla her zaman görülebilmekteydi. Kavgacı ve agresif davranışların her zaman görülme oranı ise %63,2'ydi. Çoğu zaman görülen korku ve kaygı davranışları ile uyum sorununun oranı ise %63,2' olarak bulunmuştur.

Hareketlilik sonrası elde edilen veriler Tablo 5'te gösterilmiştir. Buna göre öfke davranışının her zaman görülme oranı %42,1, kavgacı ve agresif davranışların her zaman görülme oranı %36,8, uyum sorununun oranı en üst düzeye çoğu zaman olarak işaretlenen seçenekte %36,8 olarak tespit edilmiştir. Bu durum bize öğrencilerin hareketlilik sonrası sosyal ve duygusal problemlerinde gerçekleştirilen faaliyetler neticesinde kayda değer düşüşlerin olduğunu göstermiştir.

Tablo 6: Mülteci çocukların duygularını uygun şekilde ifade etme ve yönetme becerisi

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Şekilde Katılmıyorum (1)		Katılmıyorum (2)		Kısmen Katılmıyorum (3)		Katılıyorum (4)		Kesinlikle Katılıyorum (5)		Ortalama	Standart Sapma
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
36	Duyularını uygun şekilde ifade edemiyor	2	10,5	5	26,3	4	21,1	1	5,3	7	36,8	3,32	1,493
37	Anlaşamadığı zaman agresif davranışlar sergiliyor	2	10,5	4	21,1	1	5,3	7	36,8	5	26,3	3,47	1,389
38	Kimseyi anlamaması sorun oluyor	2	10,5	5	26,3	5	26,3			7	36,8	3,26	1,485
39	Özgüvenleri çok yüksek görünüyor	2	10,5	5	26,3			8	42,1	4	21,1	3,37	1,383
40	Gözlemci ve çekingen davranışlar sergiliyor	2	10,5	3	15,8	5	26,3			9	47,4	3,58	1,502
41	Çok kavga edip öfke nöbeti geçiriyorlar	2	10,5	4	21,1	4	21,1	9	47,4			3,05	1,079
42	Başarısı arttıkça öz güveni ve katılımı artıyor			1	5,3			2	10,5	16	84,2	4,74	0,733

Hareketlilik öncesi Suriyeli mülteci öğrencilerimizin duygularını ifade edemedikleri görüşüne kesinlikle katılan öğretmenlerimizin oranı %63,2'ydi. Bu oran 38, 40, 41 ve 42. maddelerde de aynı şekilde gözlenmekteydi. Bu durum öğrencilerimizin duygularını uygun şekilde ifade etme ve yönetme becerilerinin eksik olduğunun bir göstergesi olarak değerlendirilmisti.

Hareketlilik sonrası elde edilen veriler Tablo 6'da gösterilmiştir. Buna göre Suriyeli mülteci öğrencilerimizin duygularını ifade edemedikleri görüşüne kesinlikle katılan öğretmenlerimizin oranı %36,8 olmuştur. Diğer maddelerin oranlarında da önemli düşüşler olduğu görülmektedir.

Tablo 7: Okulun mülteci çocukların aileleriyle iletişimine yönelik görüşler

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Şekilde Katılmıyorum (1)		Katılmıyorum (2)		Kısmen Katılmıyorum (3)		Katılıyorum (4)		Kesinlikle Katılıyorum (5)		Ortalama	Standart Sapma
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
43	Aileyle iletişim yok(Ai!elere dil eğitimi, tanıtıcı, bilgilendirici seminerler yapılmalı)	3	15,8	5	26,3	2	10,5	4	21,1	5	26,3	3,16	1,5
44	Birebir görüşme	3	15,8	4	21,1	2	10,5	5	26,3	5	26,3	3,26	1,485
45	Veli toplantıları	2	10,5	5	26,3	2	10,5	3	15,8	7	36,8	3,42	1,502
46	Telefon görüşmesi	4	21,1	4	21,1	1	5,3	4	21,1	6	31,6	3,21	1,619
47	Çocuk aracılığıyla görüşme	2	10,5	4	21,1			6	31,6	7	36,8	3,63	1,461
48	Ev ziyareti	3	15,8	5	26,3	1	5,3	7	36,8	3	15,8	3,11	1,41
49	Tercüman aracılığıyla görüşme	2	10,5	6	31,6			5	26,3	6	31,6	3,37	1,499
50	Geliş gidiş saatlerinde görüşme	2	10,5	5	26,3	1	5,3	6	31,6	5	26,3	3,37	1,422

Hareketlilik öncesi mülteci öğrencilerimizin aileleriyle iletişime yönelik öğretmenlerimizin öneri ve görüşlerini incelediğimizde telefon görüşmesi yapılmalı görüşüne kesinlikle katılanların oranı %57,9'du. Aynı durum çocuk aracılığıyla görüşmeli (47. madde) önerisinde de söz konusuydu. Veli toplantıları görüşüne katılanların oranı ise %52,6'da kalmıştı.

Hareketlilik sonrası öğretmenlerimizin görüşlerinde değişiklik olduğu Tablo 7'den anlaşılmaktadır. Okulumuzda proje sonrası gerçekleştirilen faaliyetler ve öğrencilerin aileleriyle yoğun iletişim öğretmenlerin bu konudaki fikirlerinde değişikliğe sebep olmuş olabilir.

Tablo 8: Mülteci çocukların eğitimi konusunda genel öneriler

SIRA NO	Anket Maddeleri	Hiçbir Şekilde Katılmıyorum (1)		Katılmıyorum (2)		Kısmen Katılmıyorum (3)		Katılıyorum (4)		Kesinlikle Katılıyorum (5)		Ortalama	Standart Sapma
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
51	Türkçe dil eğitimi almalılar Okul öncesi eğitim almalılar	3	15,8	5	26,3	4	21,1	2	10,5	5	26,3	3,05	1,471
52	Ailelere kurslar verilmeli (dil eğitimi, meslek kursları)	3	15,8	5	26,3	3	15,8	1	5,3	7	36,8	3,21	1,584
53	Çocuklara psikolojik destek sağlanmalı	1	5,3	6	31,6			5	26,3	7	36,8	3,58	1,427
54	Kendi kültürlerine uygun eğitim verilmeli	2	10,5	4	21,1			8	42,1	5	26,3	3,53	1,389
55	Aile yanma yerleştirme	2	10,5	5	26,3	4	21,1	3	15,8	5	26,3	3,21	1,398
56	Destek eğitimi olmalı	2	10,5	5	26,3			6	31,6	6	31,6	3,47	1,467

Hareketlilik öncesinde öğretmenlerimizin Suriyeli mülteci öğrencilerimizin eğitimine ilişkin önerilerini tespit etmeye çalıştığımız çalışmada ailelere kurslar verilmeli önerisine kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı %63,2'ydi. Aynı oran kendi kültürlerine uygun eğitim verilmeli önerisinde de katılıyorum şeklinde verilmişti. Psikolojik destek sağlanmalı önerisine kesinlikle katılanların oranı %57,9, katılıyorum diyenlerin oranı ise %42,1 olmuştu. Destek eğitimi olmalı görüşüne katılıyorum diyenleri oranı ise %52,6 iken kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı %42,1'di. Bu durum öğrencilerin desteklenme ihtiyaçlarının bir göstergesi olarak değerlendirilmişti.

Hareketlilik sonrası ailelere kurslar verilmeli fikrine kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı %36,8, kendi kültürlerine uygun eğitim verilmeli fikrine katılıyorum diyenlerin oranı %42,1, psikolojik destek sağlanmalı fikrine katılıyorum diyenlerin oranı ise %26,3, kesinlikle katılanların oranı ise %36,8 olarak tespit edilmiştir. Bu durum bize ölçülen maddelerde geçen fikirlere öğretmenlerin katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum şeklindeki cevap oranlarında önemli bir düşüşün olduğunu gösterse de özellikle öğrencilerin psikolojik desteğe hala ihtiyaç duyduklarını göstermesi bakımından önemlidir.

Sonuç olarak Suriyeli mülteci öğrencilerimizin birçok sorunları bulunmaktadır. Geliştirdiğimiz projeye öğrencilerimizin problemlerine çözüm bulmaya, yeni farkındalıklar geliştirmeye gayret ettik. Uyguladığımız ölçekle elde ettiğimiz çıktıyı görmeye ve göstermeye çalıştık. Bu alanda birçok projenin geliştirilmesine ve çalışmanın yapılmasına ihtiyaç olduğu aşikardır.